

EDINOST

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

„V edinosti je moč“.

„Edinost“ izhaja vsako sredo; cena za vsa leta je 4 gl. 50 kr., za poln leta 2 gl. 50 kr., za četrt leta 1 gl. 50 kr. — Za oznanila, kakor tudi za poslanice se plačuje za navadno tistopno vrsto: 25 kr. če se tiska 1 krat, 22, če se tiska 2 krat, 20 če se tiska 3 krat. Za večje drke po prostoru. Pri večkratnem tiskanju je cena v primeri manjša.

Naročnina naj se pošilja upravitelstvu (Veduta Romana št. 106). — Vse drugo uredništvo. — Nepravilna pisma se ne sprejemajo. — Rokopisi brez posebne vrednosti ne vračajo. — Posamezne številke se dobivajo po 10 kr. v okolici: Na Opčinah, na Proseku, v Barkoli, v Bazovici, v Škedenji in M. Magdaleni zg.

Vabilo.

Po sklepu nazočih udov se je preložil občni zbor, ki je imel hiti 2. februarja, na nedeljo, 8. februarja in bode začel točno ob 10 uri dopoldne v mestni čitalnici. — Podpisani odbor vabi prav nujno vse družabnike, da se prav gotovo vdeležijo tega važnega zbora, ker od dobrega obiska tega zbora in resnega pretresovanja spodaj navedenega dnevnega reda, je marsikaj odvisno, posebno pa dober napredek naše reči v Trstu in okolici.

1. Govor predsednika.
2. Poročilo o denarnih zadevah.
3. Poročilo ob osnovi tednika.
4. Poročilo in predlog ob osnovi igralnega društva.
5. Predlog o veteranskem društvu za Trst in okolico.
6. Posamezni predmeti.

V Trstu, februarja 1880.

ODBOR.

Slovinci I.^{mi} v tržaškem gledišču.

Slišale so se zadnje dni pogostoma mej Slovenci v Trstu in okolici besede: „Zdaj je prebit led“; — te besede pa so izraz notranjega čuta in velicega veselja narodnjakov zaradi novega vspeha na duševnem polju, zaradi nove pridobitve. — Kedo bi bil pred leti le sanjal, da slovenski igralci in pevci nastopijo kedaj v javnem gledišču in da bodo želi toliko slave mej Slovenci in priznanja tudi v italijanskih krogih. — Vse to smo dočakali v saboto, 31. min. m. Vsepeh koncerta, kateri so napravili tržaški Slovenci v gledišču „Fenice“, bil je sijajen, to mora vsakdo pripoznati, celo nasprotnik, kajti malokedaj se je zgodilo v Trstu, da bi bila policija zapovedala zapreti kaso, predno je gledišče začelo in to zaradi prevelike gneče v gledišču. Kakor smo pozvedeli pri odboru, ki je to veselico napravil, bilo je v gledišču nad 3000 oseb vseh stanov in ogromna večina tega občinstva je bila slovanska. To se je zapazilo precej po velikem navdušenju, katerega je zmožen le čil in mlad narod, kakoršen je naš.

Mi smo toraj hoteli pred vsem in na prvem mestu našega lista konstatirati ta na vsak način lep napredek tržaških Slovencev, mi hočemo to na ves glas povedati našim bratom po širokem slovanskem svetu, da se tudi oni veselijo z nami in da jim v srce vcepimo zavest, da ima slovansko dobro in zanesljivo stražo tukaj na skrajni meji — na obalah sinje Adrije!

Tukaj kratak popis koncerta s plesom:

Uže ob 7 uri zvečer je začelo ljudstvo dohajati v gledišče, uže pred 8. uro pa je bilo v dvorišču pred glediščem tako živahno, da so imeli odborniki mnogo opravila z vzdrževanjem lepega reda, — ob 8 uri pa je bilo gledišče uže natlačeno polno in mnogi, ki so kesneje prišli, niso več mogli kupiti vstopnic, ker policija je, kakor smo uže poprej rekli, ukazala zapreti kaso. — Ob 8^{1/4} je začela svirati godba našo narodno himno „Naprej“, ki je občinstvo tako navdušila, da so neprenehani živoklici preglasili godbo — pač ganljiv je bil ta trenutek, ko se je sloven-

sko ljudstvo tako srčno radovalo in navdušeno pričakovalo tega, kar ima še priti. — Ko utihne godba, nastopijo pevci pod vodstvom vrlega gospoda Košute, c. kr. učitelja, rodom okoličana (bilo jih je 76 izvrstno zbranih) in zapoje junaški Zajčev „U boj“. — Tega zbora pač nij mogoče bolj ubrano peti, nego so ga peli naši vrli okoličani, zato pa nij jenjalo ploskanje občinstva, dokler niso pevci ponovili tega zbora. — Drugi zbor: „Jadransko morje“ Hajdrihovo, so pevci se spremljevanjem godbe (kar je pri slovenskih koncertih nekaj nenavadnega) prav tako ubrano in dovršeno peli; tudi ta zbor, ki tako lepo izrazuje žalost Slovanov ob jadranskem morju, kder so bili nekdanj gospodarji — zdaj pa so robi, ker jih je podjarmil tuji meč, morali so naši pevci ponavljati.

Na to je začela igrati: „V Ljubljano jo dajmo“. Predmet te igre je tako uže po Slovenskem prav dobro znan; naši igralci pa so to igrano prav gladko igrali, da boljše ne bi se moglo niti od pravih igralcev zahtevati. — Ne moremo zadosti pohvaliti gladko, naravno in spretno igranje obeh ljubkih gospodičin Hakljevih in gospe Dolinarjeve; prav tako moramo reči, da je gosp. Strauss Pavleta tako naravno predstavljal, da mu je občinstvo večkrat aplavdiralo mej igranjem; tudi oče Gaspar (g. Katalan) in Mirko (g. Vadnol) nista zaostajala za drugimi igralci, s kratka: s takimi močmi se lahko dosti napravi in ker nam v Trstu ne manjka ni dobrih igralcev, ni pevcev, pa tudi hvaležnega občinstva ne, smemo se nadejati še veliko takih lepih večerov, kakoršen je bil zadnji; pri tej priliki pa si ne moremo kaj, da ne bi izrazili še enkrat staro željo: ljubljansko dramatično društvo hočemo tudi zdaj — ko je prebit led — videti enkrat v tržaškem gledišču; saj tukaj igrajo francoska, grška, nemška društva, z gotovo bolj-šim vaspelom bode igralo slovensko društvo.

Po končani igri, ki je vzbudila mej občinstvom občno veselje in radost, kar se je javilo po gromovitih aplavzih, nastopili so zopet vrli pevci in veličansko se je razlegal po gledišču zbor: „Što čutiš“, spremljevan z godbo; ta zbor je posebno mnoge nazoče Srbe tako navdušil, da so nekateri mladi Srbi prišli na oder in prosili, naj se jim dovoli pri ponavljanju peti s zborom. Sklenoli so pevci koncert z melodično „Banovsko“, ki je kakor sploh vse točke, zopet vzbudila veliko navdušenje mej ljudstvom.

Po končani besedi je občinstvo spraznilo gledišče in pred glediščem pa v bližnjih prostorih čakalo, da zopet začne vstop k plesu, ki se je začel še le po polnoci. Vdeležilo se je plesa nad 400 parov in prav lep pogled je bil na to veselo množico predstavljajočo skoro vse stanovce. — Ples je trajal do jutra in ko je petelin uže pel, podajali so si razni rodoljubi roke in eden drugemu voševali, da bi se kmalu zopet videli pri tako krasni veselici. — Vtiak te prve veselice je zmagovalen; tudi v italijanskih krogih se je te dni močno govorilo o Slovencih in njihovem napredku, in da so nekateri krogi prenapetnežev celo nekoliko poparjeni, temu je dokaz tudi to, da tisti one stranke kar molče prav važni dogodbi.

Naj bode ta dogodek zabilježen v častno kroniko našega naroda, nastopki mu morajo biti gotovo prav dobri.

Pedlistek.

POP BOGDAN.

(Pregled južno-slovanskega osvobojevanja.)

„Dokle nas bode gnetla dlan okrutnega tirana?

Svobode je napačil dan, i peša moč sultana,

Prepolna mera je krivic, buči po zemlji bojni klic:

Na boj, na vrage ljute, na boj, na Turke krute!

Nekdaj je nam na daljno stran slovela domovina,

Gorovje nje, nje vsaka plan be naša imovina,

Od kar pa Turek vlada nam, njegov je le naš krov i hram,
V dedinskem smo domovi zatérani robóvi!

Vsem národom je večni bog enake dal pravice,

Po belem svetu v eden slog ljudem doné resnice:

Vsak narod za se naj živi, tlačila spone naj zdrobí,

Od hiš, od svoga praga odtera naj sovraga!

Minólo dokaj sto je let, kar nas Turčin je zvládal,

Junaštva našega je cvet pod njim na smrt postrádal,

Oskrunjene so nam žené, mučí nam grozni kol móže,

Razbite so, krváve otrok nedolžne glave.

Kaj bodemo še dan na dan okrutnosti te zrlí?

Ne bodemo se v doma bran sovražniku uprlí?

I če nas vrag premore spet, izdrámi se slovanski svet,

On svojih se usmili, v pomoč dospé nam v sili!

Rojaci vsi, naprej tedáj na boj, na boj krvavi!

Svobódni bodimo od zdáj v svobodnej očetnjavi?

Ne spravi več nobena vlásta pod osmanljsko nas pošast,

Naprej zatorej v slozi, bog večni nam pomózi!“

Takó je Bogdan, hrabri pop budil rojake svoje,

Pred njim se je junakov trop zaklel na bogstvo troje:

„Doklér ne bo uničen zlom, doklér ne bo odkupljen dom,

Ne skinemo orožja. To volja naša, božja!“

Poljé pokrívajo vojské, pol lun vejó zastáve,

Kršéanje pa, žené, móžje beže v gorá višáve,

Zatvóre Sutorino, Klek, zaséčno klance, vsak prosék,

Smrt, ali pa pobeđa! Le ta je njih beseda.

Govor

državnega poslanca Adreja Winklerja v državnem zboru za olajšanje velike reve na Goriškem.

„Dolžnost me veže, da odborove predloge, kolikor zadevajo goriško mojo domovino, z nekaterimi opombami podpiram. Opomniti moram namreč, da je preloženje državne ceste pri Kanalu, kakor tudi preloženje ceste meju Črnicami in Vrtovinским mostom samo ob sebi prav silno delo ter da se morajo ta dela izvesti brez ozira na veliko revo v deželi. To so dela, zastran katerih je visoka vlada uže pred mnogo leti svoje načrte izdelala.

Tako imam na primer pred sabo zastran preloženja ceste v Posočji pri Kanalu ministerijalno naredbo od 5. septembra 1876, s katero je bil načrt zastran preložitve te ceste od visocega ministerstva zahvaljen, h krati je bilo s to naredbo visocega ministerstva tržaškemu mestodrštvu (namestništvu) zankazano, naj dotične troške za to cesto v proračun za leto 1878 postavi.

Od onih dob je minolo tri let in financijalno avstrijsko stanje ni bilo, žali Bog, tako ugodno, da bi se bil omenjeni trošek postavil v državni preudarek. Tako se je zgodilo, da so ti zneski za cestna dela bili izbrisani iz državnega proračuna, da si je mestodrštvu vselej te troške predlagalo.

Ako se ti zneski v državni preudarek postave, doseže se s tem dvojna svrha: od ene strani izpolni namreč država, kar je imela uže davno, ali kar bi imela vsaj kmalu izpolniti; od druge strani pa se pomore s temi troški stradajočemu ljudstvu. S tega gledišča je vsakako opravičen odborov predlog in sicer tudi glede jezov i nasipov proti deročej Soči pri Ogleji, ki so tudi državne naprave, kakor je državna naprava cesta v Posočji i cesta meju Gorico in Ajdovščino. Tudi s tem, da se ta dela pri Ogleji dovrše, pride se od ene strani v okom strašnej bedi, ki v onih krajih vlada, in od druge strani stori vlada le to, kar mora storiti.

O tej zadevi ne morem drugega opaziti. *Jako moram pa obžalovati, da ni za Kras postavljen v proračun nikakoršen znesek v podporo, če prav se nahaja na Krasu še večja beda in revščina, nego v Istri ali v ostalih predelih goriške grofije.*

Z ozirom na to pa, da je visoka zbornica dovolila visokej vladi sto tisoč goldinarjev v prsto razpolaganje, nađejam se, da se s to pomočjo dovrše nekatera javna dela na Sežansčini i Komensčini, kajti, kakor uže omenjeno, vlada na Krasu gotovo največja revščina.

V to svrhu naj se obema kotorema (okrajema) dozvole primerne podpore, ali vsaj predplačila proti povrnitvi iz zadevnih kotarsko-cestnih ali celo iz deželnih zalogov. *Vsakakor mora visoka vlada tudi za te unesrečene svoje državljane kaj storiti.*

Koncem moram prav topla podpirati sklep, da se imajo namreč zlasti domači prebivalci rabiti pri vseh javnih delih, ktera se imajo takoj začeti. Ta predlog podpiram in h krati prosim visoko vlado, naj vsa ta dela ona sama izvrši.

Lahko morem namreč po svojej skušnji trditi, da visoka vlada v veliko korist prav sama lahko to izvrši, ako bo rabila za to zanesljive nadzornike.

Osmane sprejme pušek strel i zagrme topovi,

Pobedonosni krik vesel zaóri po bregovi,

Gder spustil se ustáš je v bor, dušil je Turke grozni mor,

Junaci njih najbolji gnijójo po bojnem polji.

A Turkom ne upade móč. Iz silne vse držáve,

Hiti jim vojska dan i nóč v Zaholmske goličáve,

Pred njo strahote se gnjeté, za njo okrutnosti vršé,

Pred sabo vse pobere, za sabo vse razdere.

Vže upal je slovanski vrag: krst smrti več ne ubegne,

Slovan, ki bil do zdáj je nag, odrt zdáj zdajci legne,

A ne radój se če Turčin, ne ploskaj hvale mu tujčin,

Vže dramí se rešitelj, zlu turškemu mestitelj.

I glej, za meč zagrabi knez junaške Črne gore,

Ž njim sklène Srbin krepko vez, vojská oroží zbore,

Hej, kako v handjar diše smrt! hej, kako stoče, pada črt!

Po tleh leži ko snopje uz razlomljeno kopje.

Kedór je živel, ta je je bral, kakó so ti sokoli,

Razbili turesko drhál s handjarji v Volčjem dolí,

Kakó junaški je vladár premogel Nikšić, morski Bar,

Prepódil turške vrage od Dolg v arbarske drage.

Ako bi se namreč ta dela privatnim podjetnikom izročila, bati se je, da ne bi domače prebivalstvo od vseh teh del nikakoršne koristi imelo, kajti tuji delalci bi z sosednjega vlaškega kraljestva v našo zemljo pridrli i pomoč, ktero hočemo svojim ubožcem dati, odnesli bi jim tujci. Z ozirom na vse to predlagam, da se v odboru predlog zahvali.*

Tako je govoril v državnem zboru mož, kteremu bje ne prestanto gorko srce za srečo nesrečene njegove domovine.

Iz samega tega govora se volilci gospoda Andreja Winklerja prav lahko pripricajo, da si so pravega moža, pravega ljudskega zagovornika, kost svoje kosti, kteri je vedno bil, je in bode, čast goriške in slovenske dežele, izbrali svojim državnim poslancem.

Postava

zastran posojil, da se polajša siromaščina.

S privolitvijo obeh hiš državnega zbora ukazujem tako:

§. 1. Za podporo pomoči potrebnega prebivalstva v deželah, katere je zadela revščina, dovoljujejo se spodaj navedeni zneski za izvrševanje javnih del.

A. V pokneženej grofiji goriške in gradišanskej.

1. Za preložitve koroške državne ceste pri Kanalu 11,000 gld.
2. Za preložitve državne ceste od Gorice do Ajdovščine mej Črnicami in vrtovskim mostom 30,000 gld.

3. Za vtrjenje nasipov v sušilnih oglejskih napravah, ker so v nevarnosti, da jih morski valovi ne podró, 8,000 gld.

B. V galskem kraljestvu.

4. Za napravo zvezne ceste od pšemiselsko-dukleske državne ceste pri Tilavi skoz Jasliško in Čerembo do deželne meje 18,000 gld.

5. Za preložitve Gdov-gorliške ceste pri Cieskovicah 17,000 gld.

C. V dalmatinskem kraljestvu.

6. Za delno preložitve po sredi dežele države ceste mej Kninom i Kjevom 13,000 gld.

7. Za delno napravo ceste iz Makarske v Dvare 20,000 gld.

8. Za delno promembo ceste iz Lukavskega v Budvo 8,000 gld.

9. Za razširjenje in uredbo ceste iz Starega Dnbrovnika v Novigrad pri Cilipji 12,000 gld.

10. Za preložitve zavalkega klanca na južnej poti Budva Sv. Stefan 3,000 gld.

11. Za napravo ježne poti od kule Uljica do Špice 14,000 gld.

12. Pripomoč za napravo skladovne ceste Djeverske-Drniš-Muč-Sinj 10,000 gld.

13. Pripomoč za napravo občinske ceste iz Zagvozda v Imoški čez hrib Skobaljico 10,000 gld.

§. 2. Za izvrševanje in vodstvo v §. 1. dovoljenih stavb se dovoljuje kakor potnina stavlbenim uradnikom:
Na goriškem in gradiškem 2,000 gld.
Na Galskem 1,500 gld.
Na Dalmatinskem 6,000 gld.

§. 3. Za izvršenje javnih stavb iz deželnih, okrajnih in občinskih sredstev se dovoljujejo spodaj navedena državna posojila deželnim zastopstvom proti povrnitvi iz tega deželnega zaloga v deset enacij letnih obrocih od 1. januarja 1881 počenši:

1. Za mejno grofijo Istro 135,000 gld.

2. Za mejno grofijo Moravsko 80,000 gld.

§. 4. Za nakup žita za setev se dovoljujejo posojila iz državnega zaklada proti poroštvi občin za zneske, dane občinarnjem, i deželnih zalogov za občine zadevajoče dežele, i cicer:

1. Za Istro, goriško in gradiškansko do skupnega zneska 55,000 gld.

2. Za Moravsko do skupnega zneska 170,000 gld.

3. Za Sileško do skupnega zneska 20,000 gld.

Ta posojila se morajo povrniti v petih enacij letnih obrocih od 1. januarja 1881 počenši.

§. 5. Za daljšo podporo stradaljočega prebivalstva dovoljujejo se vladi spodaj navedeni izvenredni zneski proti temu, da o njih rabi položi račun:

1. Za Istro, goriško in gradiškansko 50,000 gld.

2. Za Moravsko 50,000 gld.

3. Za Sileško 50,000 gld.

Boril se hlabro je i Srb ob Timoku, Morávi,
Zasádlil je otčinski grb v bolgarskej očetnjávi,
V presili klone pa junák, domú obrne svoj korák,
Kar mu je še mogoče, domače brani kočé.

Mesarski mor nastane spet od Save črez Marico,
O krútoštih je strmél svet; je dvignol li desnico?
Zamán odjekal je Balkán od grozne muke noč i dan,
Za túrske se je gréhe Evropa drla v sméhe.

Bo túrski li Slován, o bog! še nosil zmer okove?
Po belem svetu krog i krog ti trosiá blagoslove,
Zakáj zaperaš njemu sluh? Bo li še vedno svet mu gluh?
Ne! — saj njegovej reví se taja led na Neví.

I vzdurma se mogočni car dvosvetske Ruske svete,
Vsa ljudstva mu prešine žar za boj na Turke klete,
Ko trenol bi, miljon je rok pripravljenih za meč, za lok,
Po silnej domovini pod steg hité nje sini.

Za zborom silni vojske zbor hiti na južne strane,
Ne pláši se ni rek, ni gor. Niz Kavkaz urno plane,
Ko som je Donavo preplúl, ko toča se v Balkán je vsúl,
Zasádlil knežtvo novo v prastaro je Trnovo.

4. Za Galičijo 250,000 gld.

Vlada je opravičena, rabiti te svote za predplačila občinam za izvrševanje javnih stavb, v posebno ozira vrednih okolinostih za podporo tacihi stavb, ali za preskrbovanje potrebnega živeža pomoči potrebnim.

§. 6. Za neprevidene, državno pomoč zahtevajoče nesreče, katerim se ne more pomagati s poprej omenjenimi dovolitvami, dovoljuje se vladi svota do 100,000 gld.

§. 7. Deliti imajo državna predplačila za žito za seme, kakor tudi za podporo s živežem pomoči potrebnim državne gospodke po dogovoru z deželnimi odbori in s pripomočjo županov.

§. 8. S to postavo dovoljeni troški se imajo vključiti v državni proračun za leto 1880.

§. 9. Računska pisma, vloge i zapisniki o dovoljenih predplačilih so kolka i pristojbin oproščeni.

§. 10. Zaostali obroki se smejo a politično eksekucijo od podeljencev s predplačili iztirjevati.

§. 11. Ministrom notranjih opravil, poljedelstva i finance je ukazano, naj to postavo izvrše.

Resolucija:

C. kr. vladi je naročeno, naj na to dela, da se bodo pri vrševanju stavb le domači delalci rabili.

Dopisi.

Na Prepolcu na južni srbsko-turski granici
dne 31. decembra 1879.

Ta dopis je zaplenil gospod državni pravdnik.

Iz Podgradskega okraja, 21. januarja.

Slovenci imamo vsi skupaj eno potrebo in ta je, da mora imeti slovenski jezik vso veljavo. Svoj govor imamo, da se mej seboj pogovarjamo; naš govor spoštovati mora vsak, kdor k nam pride. Jako neumno je trditi, da je nemški ali italijanski jezik gospodski jezik. Na Nemškem, na Italijanskem, tam ima svojo pravico in pameten človek, ako tja pride, ne zahteva, da bi se njemu na ljubo morali vsi drugi učiti slovenskega, tam neznane govora. Enako je pri nas. Slovenski je jezik gospodski in kmetijski. Kratke pameti je on, ki misli, da je uže bog ve kaj, ako se s tujim perjem našemi. Tak človek je milovanja vreden — ako nij hudoben —, ker se tako pred ljudmi sméši. Vsak naj se drži svojega. Sami spoštujmo svoj jezik in branimo ga ko najdražji zaklad; tujec naj ga govori, ako hoče z nami občevati.

Posebno pa moramo delati na to, da bi se v uradih pisalo samo slovenski in ne drugače. Vsaj se nam vendar prevelika krivica godi, ker dobivamo iz uradov nerazumljive dopise. Koliko skrbij imamo, predno izvemo, kaj je pisano. In nazadnje nam kdo še napačno razloži to tuščino in oškodovani smo čutiljivo. Da, celó kazen se nam naloži, ker nijamo razumeli, namesti da bi bil kaznovan on, ki tako piše.

Ako tedaj pridemo k okrajnemu glavarstvu (kapitanatu), k sodnji, davkariji ali v županijo, kratko rečeno, v kateri koli urad, povsod terjajmo, da se vse piše samo slovenski. Ne bodimo bojazljivi. Pravico do tega dajo nam postave. Tudi prvi minister na Dunaji je rekel pred državnim zborom, da nas ne sme nobeden zaničevati in „na steno pritiskati“. Mi sicer še nemamo

Ko val za valom se valí v nevihtah silovitih,
Takó se z vrági Rus bori v pobojih grozovitih,
Naskokom páde Bajasid, Kars, Ardagan i Plevne zid,
Ujeto Turkov trume na Rusko v robstvo hrúme.

Z dag — Aladže na Ersirúm zmágamec ruski stopa,
Beží pred njim sovražnih trum nekda j ponosna tropa,
Ko vraga v Šipei še zatré, viháno čez Balkán udré,
Maršira mu armada pred zide Carigrada.

Mirnje vojne grozni hrup. Sovrazi: milost! próse,
Iz vseh slovansko južnih žup v nebo čestí se nóse:
„Bog! tebi hvala vsaki čas, ki carem si odrešil nas,
Ž njim, z nami vedno bodi, svoj narod k sreči vodi!“

I zopet hodi Bogdan pop po zemljah zdaj svobodnih,
Ljudi učí na vsaki stop v zákonih prirodnih:
„Slovanu brat je le Slován: krščán, pogan, mahometán.“
I narod, čista duša, kaj zvesto ga posluša.

dokazov, da so te besede mesó postale. Prav nasprotno je. Vse je še po stari navádi in okrajno glavarstvo, ki vendar še časi kak slovenski dopis pošlje, odreduje k nam prav sedaj uradnika, ki celó slovenski ne umeje, a mora mej nami Slovenci vódití občinske volitve, zasliševati ljudi itd.

Trkati moramo, da se nam odpre. Ako bódemo spali, kakor smo žalibog do sedaj, mislilo se bode, da se nam prav dobro godí, da smo sè vsem zadovoljni. A da nij tako, da je treba mnogo drugačítí, ako se hoče krivica odpraviti, to čútimo in vemo najbolje sami.

Josipov.

Iz srednje Istre, 25. januarja.

Včerajšnja „Edinost“ broj 3. nas je prav nesprejeto iznenadila z dotično opazko gledé lakote v srednji in vsej Istri sploh. Opazka sicer sama na sebi nema nič takega v sebi, kar bi one, ki nabirajo za stradaljoče Istrane, žalila, toda pri naših Slovencih nekako desavonira. Nam nij znano, kojim listom je ona opazka namenjena, a gotovo je, da zadeva naš odbor in zadeva naše od nepopisnega gládú hirajoče brate Slovane. Oni gospod, koji je uredništvu „Edinosti“ zagotovil, da nij za lakoto še noben Istran poginól, trdil je do sedaj v tem oziru istino, kajti naravnost vsled popolnega pomanjkanja jedil nij doslej še nobeden umrl, toda neposrednje je uže doslej revščina marsikateroga v grob spravila. Sicer pa trdijo ljudje, ki tukajšne razmere dobro poznajo, da jih gotovo veliko vsled gládú umre. Tudi mi je uže do sedaj znano selo, kder se je takozvani „dotakljivi hungertiphus“ pokazal. Najboljši dokaz strašne lakote in siromaščine so pa vsak dan v Pazin prihajajoči siromaki, koje prvi veterci prevrne, da več ne vstanejo. Ako je moralo tukajšno županstvo in c. kr. glavar v Pazinu došle lačne s pomočjo žendarmarije razkropiti, kaže to jasno, koje vrste lakota mora to biti, če pomislite, da je istersko ljudstvo žalibog! še prepohevno boječe. Toda to je še le početek. Lahko bi Vam iz pisem, koje sem od isterskih župnikov dobil, navedel odlomke, ki mojo tukajšno izjavo popolnoma potrjujejo, toda čas mi sedaj tega ne dopušča. Namestništvo je po poročilih c. kr. okrajnih glavarstev, ki bi radi vse „lakirali“, predno dotična poročila v Trst pošljejo, gotovo slabo podučeno. V tem oziru bi se pač smelo namestništvu reči: „Videant consules etc.“*)

Vem, da Vam bode drago, ako od tukaj za „Edinost“ kakšen dopis doboste; ko mi bode čas dopuščal, Vam bódem gotovo dopisoval; gradiva imam tukaj dovolj.**)

*) Mi smo z omenjeno opazko imeli gotovo dober namen, ter smo preverjeni, da prinese več koristi, nego škode. Brali smo namreč v nekaterih dunajskih listih, da ljudje pa pazinskih ulicah za lakoto umirajo; pozneje pa so nekateri listi, ne le na Dunaji, temú tudi v Trstu, to prekalili i nek list je celo tako opazko pristavil, kakor da bi v Istri ne bilo tolike reve, kakoršna je v resnici. Prenapeto poročilo, da ljudje po pazinskih ulicah za lakoto mró, škodilo je tedaj več, nego koristilo, ker je strašilo ljudi ter bilo vzrok, da so dombe nastale o resnične strašne bedi, katero trpé ubogi isterski naši bratje. Naša dolžnost je tedaj bila porvedeti i poročiti resnico. To smo storili s najboljšim namenom. Roka, ki je v 2. številki tako gorko prosila „kruha ubogim“, ne more ga jim trgati od ust.

Pristavili smo tudi, kaj je ukrenola vlada, da se velika nadloga kolikor mogoče zlažja. To se nam je potrebno zdelo, ker so nam znane isterske razmere še iz prejšnjih let, da ljudstvo izvó, kam se ima obrátiti v sili i da se ne boda godile krivice pri delitvi podpore. — Ljudomili odbor, ki nabira darove stradaljočim, pa lepo prosimo, naj tudi nam priobčuje vse, kar se mu zdi koristno; mi bomo srečni, ako bomo mogli kaj dobrega storiti.

Vsem našim rojakom, ki „Edinost“ beró, pa živo na sree polagamo, naj pomogó, kolikor jim je mogoče, naj trkajo tudi sosedom na vrata ter pošiljajo mile darove odboru v Pazin, ker nadloga je velika, strašna. Kar kdo lačnemu dá, to dá Bogu.

**) Prosim Vas in druge ondotne dobre naše prijatelje in stare kolege v borbi za narodnost, pošiljajte nam redno dopise iz Istre. (Ured.)

Z Dunaja, 27. januarja.

Ni časnika v Avstriji, da ne bil bi uže poročal in ugibal, kedo, in kedar bodo zvoljeni novi ministri na spraznjena ministerska mesta. Dovoli, draga „Edinost“, da tudi jaz nekoliko povem o tej zadevi, ker je stvar postala tako nujna, da se mora v najkrajšem času rešiti. Da se iz desnice vsaj kedo vzame, to je gotovo; mogoče je pa tudi, da pridejo zven parlamenta nekateri na ministerske stole; da pride eden iz poljskega kluba, eden pa iz desnega centra v ministerstvo, to je tudi skor gotovo; Stremajer pa se bode vendar moral umaknóti i prostor prepustiti bolj sposobnemu in pravičnemu možu. V ponedeljek je bil mej drugimi vladnimi predlogi na dnevnem redu tudi načrt postave za dovoljenje novincev za tekoče leto.

Tukaj ne čutijo ljudje pomanjkanja. Kavane, gostilnice, gledišča in drugi javni prostori so prenapolnjeni, plesi se vrste dan za dnem v največem lišpu; jutri pa bode eden najslajših, tako imenovani „industrieler bal“, kateri se bode vršil na želje cesarice v dvornih prostorih, in sicer v redutnej dvorani, tega se misli tudi dopisnik teh vrst vdeležiti, če ne bode prelen.

Danes so imeli avstrijski delegatje plenarno sejo, pri kateri se je mnogo govorilo tudi v zunanji politiki; povdarjalo se je tudi, da Avstriji preti nevarnost, da bode prisiljena zaplesti se v prihodnjo vojno, katera je bližje, nego se sploh misli; Fuchs je posebno povdarjal Italijo irredento, Haymerle pa je delegate tolažil, da zdaj ni od nobene strani nevarnosti za Avstrijo.

Lahko bi se nevarnost odstranila, ako se le hoče, ali pred vsem treba pravo pot nastopiti; dokler pa bodo hodili avstrijski državniki z Bismarkon, dotle bode nevarnost Avstriji pretila. Prava pot je le ta, da Avstrija notranje svoje zadeve tako vravna, da bodo nje ljudstva zadovoljna; potem pa pravo odkritosrčno prijateljstvo z Rusijo sklene, in tako tudi z družimi slovanskimi narodi; potem se ne bo bati ni Italije irredente, ni nemškega trilasnika. Da ni daleč čas, ko se Nemčija in Rusija v vojno zapletete, tega nobeden več ne dvómi. Ako bo Avstrija takrat Rusiji prijazna, gotovo se nobena država ne bo upala nas napasti, pa da

se takrat tudi do Soluna pomaknemo. Ako se pa Avstrija Nemčije oklene i seže za Bismarka po kostanj v žrjavico, potem pa nas poleg Rusije in Italije še druge male slovanske države h krati napadejo.

Kaj bi se potem zgodilo, to ve vsak, če tudi ni politikar; Avstrija bi se zdrobila; napadena od vseh strani bi bila plen Nemčiji, Rusiji in Italiji. Zato je treba, da se tesno zvežemo z odkritosrečno prijateljico Rusijo, potem se bo nas bala i nas spoštovala vsa Evropa i lahko potegnemo svoje meje do egejskega morja.

Z Dunaja, 1. februarja.

Reši nas, gospod, Stremajerja, tako se je večkrat uže po slovanskih časnikih zdihovalo, ali žalibog, doslej brez uspeha, in kakor sem danes iz dobro podučenihi krogov zvedel, ne bomo še tako k malu rešeni. Minister Taaffe noče ali ne more rešiti še tako k malu ministerskega prašanja, in mogoče je, da se ta negotovost do novembra zaulče, predno se popolnoma reši. Pripravljen pa je takoj dati eno mesto desnemu centru, in sicer mesto finančnega ministra, ako se desni centrum zaveže vprihodnjič podpirati z vso odločnostjo ministra, vzetega iz njegove srede. Ako do tega pride, skoraj gotovo baron Gödel zasede to mesto; teško je vendar verovati, da se desni centrum udá takim zahtevam.

Vsa stvar je začela postajati jako ozbiljna in bati se je, da nazadnje vsa konservativna stranka dobi košarico. Ali bode pa tako vladno negotovo postopanje imelo dobre ali slabe nasledke, tega ni teško uganiti.

Sinoči je bila velika svareja pri ministru Haimleru, katera je navadno vsako leto v tem času pri ministru vnanjih zadev, i te se deleže vsi najodličniši krogi, diplomatje, vojaški, civilni in cerkveni visoki dostojniki, ministri, poslanci, višji vojvodi in tudi cesar sam. Letos pa se niso povabljeni tako mnogobrojno vdeležili, kakor druga leta. Tudi levica poslancev zbornice je bila slabo zastopana, morebiti da tudi to kaj pomenja; dan pred se je govorilo, da se desničarji ne vdeležé, zgodilo se je pa prav nasprotno.

Presvitli cesar se je nad eno uro tam mudil, in bil prav židane volje, govoril je z več osobami, med drugimi tudi z grofom Hohenwartom, pa ne o vremenu, ampak v resnih zadevah, in celo še o bosenski zadevi. Proti 12. uri so začeli visoki gostje odhajati, mlada aristokracija pa se je prav veselo sukala v velikem blišću do rane ure; ob dvehih zjutraj je bilo prav dobro kosilo i dobrega šampanca nij manjkalo.

Vreme je tukaj prav lepo, danes imamo prav spomladanski dan.

Kritični politični pregled.

Domače dežele.

Državni zbor je 26. januarja sprejel kneza Lobkovicu nasvet, naj se vladni predlog zastran uravnave zemljiškega davka davskovskemu odseku zopet nazaj dá, da se odsek zaradi reklamacijskega postopanja še enkrat posvetoje in v osmih dneh zbornici zopet poroča.

„Politiki“ se z Dunaja piše, da bo najbrže baron Gödel-Lannoy minister poduka; to imenovanje bi vlastitosti kluba desnega centra najbolj ustreglo, ker bi bilo po volji Slovencem i sploh južnim Slovanom; pa tudi Nemcem, s katerimi ga visoka njegova stopinja tesno veže.

Jako vrlo sta se zadnji teden v budgetnem odseku potezala poslanca Klaič i dr. Vošnjak za narodne pravice pri sodnijah. Klaič se je pritožil zoper to, da sodnije v laškem jeziku uradujejo; dr. Vošnjak je dokazal, da sodnije na Slovenskem ne spoštujejo slovenskega jezika i da grška višja deželna sodnija mrzi na vse, kar je slovensko. Minister Stremayer je hotel to stvar olepšati, ali ni se mu dalo; dr. Vošnjak ga je dobro zavrnol, ter mu dokazal, da sodnije na Slovenskem silo i krivico delajo slovanskemu narodu. — Mi moramo temu pristaviti, da se Slovanom na Primorskem godi v sodnijah strašna krivica. Izjemši nekoliko vrlih sodniških uradnikov, vsi drugi v golej italijanščini pišejo vse; če tudi stranke nobene italijanske besede ne umó, vendar morajo podpisavati laške zapisnike. Znano je nam in vsem ljudem na Primorskem tudi, da je tukaj mnogo tacihi sodniških uradnikov, ki držé z irredentariji; v Trstu so sodniški uradniki vselej pri volitvah v mestni i deželni zastop večidel glasovali za take kandidate, katerim le preveč pomanjkuje avstrijskega čuta.

Minister Haymerle je v delegacijah rekel, da so razmere mej Avstrijo i Rusijo zdaj jako dobre i da bode pospeševal razvitek malih držav na vshodu. — Če bode vse to res, pa bo prav i dobro.

Postava o vojaškem naboru se je v državnem zboru sprejela s tem pristavkom, da se imajo novinci nabirati v mesecih marciju in aprilu.

Česka spomenica. Nemški poslanci s Českega se posvetojuje o tem, kako se jim je vesti nasproti česke spomenici. To je uže zdaj gotovo, da jej bodo v glavnih točkah nasprotni, ker Nemci nečejo o enakopravnosti nič vedeti, oni hočejo biti gospodje, pa naj se zgodi kar koli; za mizo hoté le sami sedeti, drugim narodom pa prepustiti le ostanjke, ali drobtine, ki z mize padajo.

Z Ogerskega se poročajo vedno nove sleparije i goljufije o tacihi ljudeh, ki so vladu blizu; tudi dvobojev ni konca; popačenost je tolika, kakor na Turškem, ali pa še večja.

Tuje dežele.

Črnogorski knez odločno zahteva, da mu Turčija izroči Plavo i Gusinje, ker mu je do tega dala pravico berolinska pogodba; ako se to ne zgodi mirnim putem, rabil bo silo.

Srbska vlada se zdaj pogovarja z avstrijsko o tem, kde se imajo zvezati i izvršiti avstrijsko-ogersko-srbske železnice.

Italijanska vlada je začasno zaprla državni zbor; to pa je storila zaradi tega, ker je prišla s zborom v tako nasprotje, da nij bilo več mogoče zborovati, i moralo bi bilo še le novo ministerstvo odstopiti, ali se pa državni zbor razpustiti. Na Laškem je burno vreme, ki nič dobrega ne obeča.

„St. Peterburgskija Vedomosti“ priporočajo prijateljstvo Rusije z Avstrijo s temi važnimi besedami: „Zeleti bi bilo, da se obe slovanski državi, Rusija in Avstrija, trdno zvežete i pospešujete razvitek narodov, ki so v večini v njunih državah i državno življenje krepé.“ To bi v resnici bila najboljša politika.

Na Ruskem se delajo velike priprave za slovesno obhajanje petindvajsetletnega vladanja carja Aleksandra. K tej slovesnosti pridejo iz vseh držav odlični možje, mej družimi tudi srbski i bulgarski knezi.

V Peterburgu je policija hotela preiskati neko sumljivo hišo, pa morala je vrata vlomiti, ker jej niso hoteli odpreti. V hiši je bilo pet osob, trije moški i dve ženski, ki so na policijo streljali in enega policijskega častnika ranili. Eden v hiši bivajočih se je sam ustrelil, druge so zaprli. Potem so hišo preiskali i našli v njej tiskalnico, mnogo tiskov še le natisnjenega časnika „Narodnaja Volja“, več ponarejenih pečatov i spisov, strupa i razpokljivih tvarin. To hudo zadene nihilistično stranko, katere namen je, raztrgati vse državne i družabne vezi.

Francoška vlada je v prepiru s turško. A Aleksandreti v Siriji so namreč francoski mornarji razsajali, a Turci so jih hudo natepli. To je dalo povod, da francoška vlada zahteva zadoščenja od turške. Francozje hrepené uže davno po Siriji i le Angleži branijo, da je niso uže privojevali. Poslali so zadnje dni tudi admirala Duperré v Azijo, da se polasti tonkinske dežele, ker je tam mnogo kristijanov, katere pa pogani zatirajo. Ta dežela meri 5210 □ milj ter ima 18 milijonov prebivalcev. To hvalo pa moramo priznavati Francozom, da človeški ravnaajo z družimi narodi ter jih ne deró tako, kakor Angleži.

V Fecu v Afriki se je unela velika rabuka. Zamurci so napali judovske hiše, mnogo judov ranili, necega sedemdesetletnega juda so petrolijem namočili i živega sežgali mej vriskanjem ljudstva. Tudi nekateri francozje so bili ranjeni.

Angleži se mislijo iz Avganistanu umaknoti; menda so se prepričali, da jim ne bo mogoče vzdržati se v njem.

Domače stvari.

Iz mestnega zbora. Predzadnji četrtek se je v mestnem zboru obravnaval proračun za tekoče leto in določilo se je: Za delavnice zapuščenih fantičev, katerih je 140 — 22,900 gld. Nadalje je bil potrjen za študije napeljave vode v Trst primanjkljaj 1068 gld. 18 kr., kateri znesek se za letos vknjiži. Potem je prišla na vrsto razprava občinske administracije za letos. Svetovalec Puški je interpeliral župana, doklé je uže dospela razprava z namestništvom zaradi vzdrževanja policijskih ječ? Župan je precej odgovoril, da so dotične razprave vse pri namestništvu i da še ni nič odločeno. Vladni komisar poprime besedo in pojasni, da je stvar težavna in delo dolgotrajno in da uže vlada v svojem času odgovori. Nazadnje se je še dovolilo: za oddeljek policije, žandarmerijo 860 gld., za policijske straže občinski dodatek 70,000 gld., za občinske straže 14,400 gld., za lokalno osobje redarstva 14,400 gld., za poljske čuvaje 8,145 gld., za občinske ječe 25,690 gld., za boljšalnico spridenih ljudi 1,500 gld., za razne potrebe 1,880 gld., za zdravstveno policijo 35,821 gld., za zalog 25,353 gld., za gašenje ognja 42,000 gld., snaženje mesta 46,500 gld., za svečavo 69,660 gld., za splošne troške in male stvari, posebe ne omenjene, 7,700 gld. Pri točki voda i ceste se je sprejelo 198,950 gld. Nadalje namerjava mestno starešinstvo privoliti za popravo razrušene ceste v Miramar 136,000 gld., ker jo je morje pred poludrugim letom popolnoma raztrgalo. Mestni zbor je privolil v omenjenej seji, brez svote za cesto v Miramar, nad polu milijona. Ako pomislimo, da so vse te svote le bolj v korist mestu in da dobi le majhen delež okolica, vidi se, da ta nikakor ni dosti odškodovana za obilne davke, katere plačuje.

Mestni zbor. Predzadnji petek je bila precej burna seja mestnega zbora, ker se je zoper tehničnega vodja plinove tovarne marsiktera nerednost v računih uže nekaj dni prej v lokalnih časnikihi premlevala. Brez dovolitve mestnega zbora je on napravil aparate za čiščenje plina, ki veljajo 42,000 gld. Mestni zbor je vendar te novce dovolil in ukrenol, da se 27,000 gld. za leto 1880, in 15,000 za prihodnje leto zaračuni. Gosp. Vidaković je v seji rekel, da pripoznava, da je bilo aparatov treba, pristavil pa, da je mej vodjem in administracijo plinove tovarne nek dualizem, ter opazil, da se ima administracija strogo držati §§. 12 in 13 dotičnega pravilnika. Privolilo se je potem še za vojaške potrebe: komisarju za stanovanje in vožnjo 2,475 gld., za nastanovanje vojakov 30,750 gld., za nabor novincev 600 gld., za transporte 200 gld., razne potrebe 1,000 gld. Dovolilo se je še za bogočastje 29,000 gld., svečanosti 2,250 gld., gledišče 9,650 gld.

V tržaškem mestnem zboru je prišla 29. minolega meseca na vrsto kmetiškega društva prošnja, da se nakupi žita za seme ubogim okoličanom. Poročevalec Loy je predlagal v imenu delegacije 1200 gld. za ta namen, kateri znesek naj bi se postavil v proračun za to leto, kmetiško društvo pa naj bi se pooblastilo, da semena nakupi i razdeli. Ta predlog je bil sprejet. Dalje se je dovolilo 5000 gld. za potrebo vode v okolici mej sušo.

Pomoč stradajočim. Na Goriškem se je ustanovil odbor ki nabira milé darove v pomoč stradajočim. Častni prvosednik mu je grof Coronini i prvosednik deželni glavar Pajer. Mej odborom samim se je precej nabralo 3000 gld., ki so se takoj mej stradajoče razdelili.

Voda. Po Trstu se te dni govori, da so blizu Nabrežine našli tak studenec, ki ima trikrat toliko vode, kolikor jo treba

Trstu. Pet inženirjev, ki so bili poslani na dotični kraj, nekij je to potrdilo. Zeleti bi res bilo, da se to potrdi, ker za vodo se nam vedno hujše godi.

Spet gre jeden daleč z doma! Goriški Slovenci in slovanskemu občinstvu znan po svojih jedrovitih zgodovinskihi spisih, priobčenih v „Slovenskem Narodu“, v „Zvonu“ in v „Soči“, imenovan je za pravega profesorja zgodovine in nemškega jezika na c. kr. višjei gimnaziji gospod Simon Rutar, v Kotoru na Dalmatinskem.

Za Notranjce. V avstrijskei delegaciji je v imenu slovenskih zastopnikov interpeliral delegat Winkler vojnega ministra o zadevi Abendrothovej.

Rudolfova železnica. Minister trgovine je v državnem zboru odgovoril na prašanje: zakaj je vlada vzela v svoje oskrbstvo rudolfovo železnico, da je to storila vsled tega, ker je morala zanjo dati uže 57 milijonov gold. podpore, i da upa, da železnica pod državno upravo ne bo tako zelo pasivna, vendar pa še ne more nič gotovega o tem poročati.

Pastirski list, kateri je te dni izdal tržaško-koprski škof, obrodi gotovo dober sad, toliko bolj, ker je njegov predmet sedanjemu času tako primerin, da boljšega milostljivi škof ni mogel izvoliti. List se naslanja na velike nadloge, ki tarejo ubogo naše ljudstvo ter je hladilo skelečim ranam i svarilo ničemnurnosti: „Blagor njemu, ki ga nadloga učí treznosti in varčnosti! tako govori škof, ki pa tudi govori na srce premožnim, naj v velicej bedi pomorejo bratom. Kdor se ubogega usmili, na obresti Gospodu posojuje, in Bog mu povrne njegovo dobroto.“

Sklepa milostljivi škof pastirski list s tem pristavkom: „Na koncu svojega lista vam naznanujem, kakor v prejšnjih letih, tudi letos žalostno stanje naše škofije glede duhovščine. Lani jih je umrlo devet, posvečena pa sta bila le dva. V goriškem semenišču imamo pet bogoslovcev, pet in štirideset naših ustanov pa je v njem praznih. Če dalje hujše stiskajo ljudi po deželi vsakovrstne nadloge, k temu prihaja pa še za njih tuga in žalost, da tudi v največjih praznikih nemajo božje službe in duhovne tolažbe. — Željno pričakovano mladeniško semenišče se ni moglo še ustanoviti, ker se za to še ni dosti denarja nabralo. Dokler ne pomaga Bog in darežljivost pobožnih duš, ne more se drugega početi, nego iz nabrane svote in nje obresti dajati denarna podpora dijakom latinskihi šol, od katerih se more upati, da se posvete duhovskemu stanu. To leto se taka pomoč daje štirideset in petim mladeničem, ki so se rodili ali v Trstu in njegovi okolici, ali pa v Istri. Mnogi izmed teh so izvrstni dijaki v vsakem obziru.“

Abendrothove zadeve. Mnogo naših kmetov, katere je Abendroth v Hreogovino z vozom i živino zapeljal, čaka še krvavo zasluženega plačila. Odkar se je poslanec Obreza v državnem zboru potegnel za uboge kmete, opazuje se prizadevanje, da se ta reč poravná, mi smo pozvedali o tem i priporočamo vsem tistim voznikom, ki niso še prejeli vsega plačila, in tudi še niso komu dali pooblastila, da se potegne za plačilo, naj se obrnó naravnost do našega rojaka, dr. Ferdinanda Pogačnika, odvetnika na Dunaji (I. Riemergasse št. 15). On je vester mož ter se bo prav krepko potezal za to, da pride vsak do zasluženega plačila.

Beda na Notranjskem. Kranjski deželni prvomestnik je razglasil poziv, v katerem omenja velike revščine v večem delu postojnskega političnega okraja, ter prosi pomoči, katere je negotibno treba 21 občinam z 26,000 prebivalci.

Srbsko društvo u Trijestu se je ustanovilo; namen mu je, poduk v srbskem jeziku i slovstvu, v srbskei zgodovini in vsem, kar je koristno srbskemu ljudskemu izobraževanju. Mi želimo bratom Srbom lep razvitek i napredek.

Zadnja Bismarkova garda na Kranjskem je še „Lai-bacher“ Turnverein. Pri zadnjei volitvi so bili izvoljeni v odbor trije — Prusi! Ali ni to skandal? Inteligencija i kapital, katera sta, kakor trdijo nemčurji na Kranjskem, v njihovih rokah, dospela sta uže do toliko stopinje, da morajo nemčurji pri Bismarku beračiti za take ljudi, ki znajo kaj na papir začekati, — móž tako nemčurji nemajo i kde bi jih tudi vzeli, ko še nemški Kočevarji zanje ne marajo.

V Bosni i Hreogovini je velika nadloga. Vstaja, vojna i druge nezgode so ti deželi strašno zadele. Ljudje nemajo kruha, živina za gladom i mrazom cepa; ljudje še sekir nemajo, da bi si mogli drv sekati.

Nemčija hoče pomnožiti svojo vojsko za 100,000 mož. Ona ima uže zdaj največ vojakov; ona je kriva, da je skoraj v vsej Evropi propalo blagostanje, ker je vtikala pod „pikelhavbo“ vse, kateri so jo mogli nositi i tako primorala druge države, da so tudi one vojsko množili. Zdaj je lahko umevno, zakaj so pruski vladni organi tako grmeli zoper Rusijo, da množijo vojake na pruskei meji. Prusija se pripravlja na boj zoper Rusijo, da se staremu Bismarku srce ohladi; v boji z Rusi pa se jej bode godilo še slabše, nego Napoleonu prvemu, ki je imel stokrat več uma, nego ga ima Bismark. Ta Bismark je se surovo silo res Nemčijo raztegnol, a naložil jej pri tem taka bremena, da se bode morala kmalu vsem pridobitvam odpovedati, ali pa za lakoto umreti.

Irredentovski ogleduhi. V Pulji je zaprla policija tri dudlarje, preoblečene italijanske častnike, ki so prehodili kakor irredentovski ogleduhi vso Istro. Trdi se, da so našli pri njih načrte vseh puljskih utrdb. Pri vsem tem pa se pri nas podpira lahonstvo Slovincem i državi na veliko škodo. Kdaj bo tega konec?

Kaki poštenjaki so irredentariji. Ko je leta 1866 prišel v Videm laški kralj Viktor Emanuel, nosil je pred njim tržaški fakin Julij Topan črno ovito tržaško zastavo. Ta fakin je bil zaradi tatvine večkrat kaznovan ter je v kaznovalnici v Kopru dobro znan. 25. min. meseca so ga zopet zasačili pri tatvini ter v luknjo vtaknoli. Taki ljudje so irredentariji, na Beneškem pa lačno ljudstvo vzdihuje: „Beati Austriaci!“

Tržno poročilo.

Kava. — Akopram se je navadna, jako merodajna dražba na Holandskem vršila pod cenami, ki so bile nastavljenе, vendar to nima nobenega odločilnega vpliva na občno prodajo, kajti lastniki, tako na Nemškem, kakor tudi tukaj, držé se trdno poprejšnjih cen in za nekatere vrste bi se celo radi tirjali više cene.

Sladkor. — Došlo je sem zadnji čas mnogo tega blaga. — Cene se sicer niso spremenile; a kupčija je še vedno mlahova. — **Olje, sadje, riž** — vse to blago nij spremenilo položaja.

Slanina in mast — na Angleškem vedno še rastoči — ste se zadnje dni tudi pri nas še v cenah vtrdile k ljubemu temu, da je kupčija v tem blagu prav majhna, skoro neznatna. — **Petrolji.** Kar smo o tem blagu uže dvakrat pisali, to se je vresničilo: petrolji je zopet poskočil in stane danes f. 10¹/₄ in mogoče, da se mu cena še kaj zviša. — **Domači pridelki, les, seno, slama** — vse brez posebne spremembe.

Vrednostni papirji in valute — še vedno v najboljšem menjenji; kakor smo uže zadnjič rekli, vlada zdaj na borsih, skoro bi

rekli, nonsalantni optimizem. Vendar pa je to čudno, da ne rasto le papirji, temuč tudi valute. — To torej ne more biti zdravo položje, kajti na eni strani veliko zaupanje, na drugi pa nezaupanje v eno in isto stvar.

Ker smo zvedeli, da si nekateri ljudje iz čisto osebnih namenov in zaradi intrige brusijo jezike proti našemu listu, posebno pa proti ceniku, naj nam bodo dovoljene te le besede:

V prvem listu smo objavili cene, kakor jih imajo zmožne komisijonarske hiše, precej v drugej številki pa smo cenik drugače vredili, namreč po *borsnih cenah*. — Odslej bomo tor j javili vse cene po borsnem ceniku, posebno pa one kolonijalij, sadja, olja, žita. — Te cene so vedno za 2 do 4 in več procentov nižje od onih, katere javljajo in računijo trgovci (komisijonarji), ker borsna cena je ona, po kateri se blago lahko kupi na debelo in kolikor toliko iz prve roke. To bomo delali tudi v prihodnje, zaradi tega, da nam noben intrigant ne bo mogel očitati pristranosti in da tudi trgovci na deželi zvedo, koliko dobička v primeri račun ta ali oni trgovec. — Če pa kedo želi še kake promembe, obrne naj se naravnost do našega uredništva; mi smo radi pripravljeni, vsako resnično napako popraviti, akopram dobro vemo, da neke vrsti ljudi nikoli ne ustrežemo, čeprav najboljšje mislimo.

Cenik raznega blaga.

		za 100 K.	
		od f.	do f.
Kava:	Moka	115	122
	Ceylon biser	136	144
	plant. fina in najfineja	127	140
	„ srednja in 1/2 fina	115	124
	„ native	85	95
	Portorico	108	126
	Malabar native	96	100
	La Guayra	—	—
	St. Domingo	78	96
	Bahia	60	75
	Rio najfineja	86	96
	„ fina	78	84
	„ 1/2 fina in navadna	69	74
	Santos navadna in fina	84	100
	Java Malang.	98	100
	Costarica	104	112
	Manila	80	86
	Guatemala	—	—
	Sladka skorja	70	72
	Nageljnovi evčiči (šibice)	200	210
Olje:	Poper Singapore	54	56
	„ Batavia	49	49 50
	Piment Jamajka	63	50 64
	Imber	30	—
	Sladkor avstrijski v starih računih	36	50 39
	„ v kosih	32	50 34 50
	Ital. jedilno navadno	48	50
	„ fino in najfineje namirno	65	80
	Levantsko in Albaneško jedilno	45	48
	Corfu jedilno fino in najfineje	44	54
Sadje:	Dalmacija jedilno fino in najfineje	47	—
	Istra	47	48
	Lanen	39	—
	Pavolino ali bombažno	35	42
	Rižje hambursko (3 krone)	62	64
	Olein	35	—
	Pomeranče Sicilije (1 zaboj)	4	25 5 25
	Limoni (1 zaboj)	3	50 5 50
	Kaperi „ fini	65	—
	„ 1/2 fini	30	—
Riž ali laško pšeno:	Rožič polješki	7	7 50
	„ grški	6	75 7
	Mandlji polješki	110	116
	„ romanski	108	110
	„ siciljski	109	—
	„ polješki grenki	130	—
	Lesniki novi ital.	36	37
	„ istrski	100	110
	Češnje suhe iz Bosne in Srbije nove.	34	36
	„ stare	24	26
Slanina in mast:	„ iz kranjske in hrvaške	17	19
	Pinjoli	71	72
	Cveče Elemé	31	35
	„ Cismé	30	—
	„ Stanchio	—	—
	„ Samos črne	—	—
	Rozine Sultan	28	36
	Grozdiče (opani) grški	30	32
	„ rudače (korinte)	—	—
	„ siciljsko Lipari	34	35
Petrolji v sodih:	Riž ali laško pšeno: Italijanski navadni do 1/2 fini	18	19
	„ Italijanski fini in najfineji	20	23
	„ Indijski	16	50 17
	Slanina in mast: Slanina ameriška	41	44 50
	Mast Bankroft	49	50
	„ Wilcox	48	—
	Loj dalmatinski	39	40
	„ tržaški	41	41 50
	Stearina	82	—
	Sveče iz stearine	98	25 100
Domači pridelki:	„ iz parafine	92	75 100
	Petrolji v sodih	10	10 25
	„ v zabojih	12	12 25
	Maslo hrvaško	76	79
	Leča	64	65
	Fižol svetlo rudači	13	14
	„ temno rudači	12	—
	„ bohinec	12	50 13
	„ rumeni	12	75 13 50
	„ zeleni	12	25 12 50
Žito:	„ kanarček	12	50 13 25
	„ kukurice (koks)	12	75 13
	„ beli dolgi	13	— 13 50
	„ okrogli	12	50 12 75
	„ mešan nov	10	10 50
	„ stari	9	9 25
	Konoplje drobne	26	28
	„ debele	11	12 50
	Proso belo	13	13 50
	Zelje kranjsko	11	50 12
Moka ogrska:	Pšenica ruska	13	50 14
	„ banaška in ogrska	—	—
	Koruzna Galac, Ibraila	8	50 8 80
	„ Odesa	8	50 8 60
	„ ogrska in banaška	8	50 9
	„ hrvaška	—	—
	Riž Galac, Odesa	9	25 9 50
	„ Jemen	9	12
	Oves banaški, ogrski	8	50 9
	„ 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9	26.40, 26, 25 1/2, 24.60, 23 1/2, 22 1/2, 21 1/2, 20 1/2, 19 1/2, 17, 14 1/2,	5 50

		za 100 K.	
		od f.	do f.
Moka	otrobi drobni	4	50
	„ ajdova	15	19
	„ koruzna	10	12
	Vino in Spirit: Spirit računirani 36° hektol.	46	40 25
	„ Rum Jamajka (liter)	—	86 1 14
	„ Demerari	—	57 — 72
	„ St. Jago	—	32 — 40
	Vino cipersko (hektoliter)	35	60 75
	„ Malaga (aroba)	10	12
	„ refošk iz Istre (botelja)	1	1 20
Vino in Spirit:	„ istersko (hektol.)	24	32
	„ teran	35	45
	„ vipavsko	15	24
	„ hrvaško	10	14
	„ ogrsko	11	15
	„ dalmatinsko	9	14
	Predivo konopljeno Ferrara	45	47
	„ Bologna	52	55
	„ Cesena	42	44
	dolgo čiščeno	72	83
Razno blago:	„ najfineje	76	83
	za dreto	81	96
	Kafa	165	172
	Orehi levantinski	16	17
	Virh	48	58
	Oreški (Muskat)	300	375
	Té	160	600
	Vanilja (1 kilo)	38	58
	Zafran španjski	40	75
	Galun	8	75 9
Ribe	Potašelj	21	22
	Soda	6	50
	Rij domači in tirolski	8	—
	„ istrski	7	7 25
	Kolofonji ameriški	6	11
	Vodlec (Bimstein)	4	9
	Mjilo kanadijsko	45	—
	„ Corfu	25	33
	Cunje	16	18
	Gobe za konje	5	17
Kože	„ za toaletu	9	35
	Ježice iz Azije	20	28
	„ grške	12	50 18
	„ domače	14	15
	Zveplo rimsko v kosih	7	25 8
	„ siciljansko zmljeto	7	50 8 50
	Ribe — polenovke nove	26	30
	„ stare	23	25
	Arniki Yarmouth (1 sod)	16	50 18 50
	Sardelle istrske	15	24
Volna	usnje za poplate	150	175
	usnje teletina	357	616
	„ kravina bela in črna	145	250
	kože surove volavske domače	110	134
	„ dalmatinske in bosenske	70	100
	„ ameriške	108	130
	„ kravje iz Indije	125	140
	„ telečje	190	200
	„ janje dalmatinske	50	80
	„ zajčje (100 komadov)	25	28
Les:	bosenska	88	100
	albanske	92	115
	grška	140	—
	iz male Azije	120	—
	istrska	—	—
	Deske 1" debele in 7" široke za 100 komadov	34	—
	„ 8/9	49	51
	„ 10/14	89	90
	„ 8/12	60	62
	„ 10/14	68	70
Korolji	Skurete 1/2"	52	54
	„ 8/12	58	60
	„ 10/14	55	57
	Remeljini 3/4"	27	30
	„ 1/2"	26	27
	„ 1/4"	—	—
	Dile 2" za 1 cola	15	16
	„ 1 1/2"	12	12 1/2
	„ 2" mere nove	21	24
	„ 1 1/2"	16	18
Slam	Deske po 1" debele in 7" široke za 100 kom.	30	31
	„ 8/9	36	37
	„ 10/14	66	68
	„ 8/12	51	52
	„ 10/14	54	56
	Skurete 1/2"	43	44
	„ 8/12	45	47
	„ 10/14	45	47
	Remeljini 3/4"	23	24
	„ 1/2"	23	24
Seno	Dile 2" debele cola	13	14
	„ 1 1/2"	11	11 1/2
	Trami od 1/2 do 3/4 kubični čevlji	—	38
	„ 1/2 do 3/4	40	42
	„ 3/4 do 1	49	52
	Bordonali od 24" naprej	12	15
	Drva za kurjavo bukova seženj	2	50
	Oglje bukovo za 100 K.	—	—
	po takih cenah prodaja se tukaj v magazinu.	—	—
	dobro volovsko	1	1 30
Slama	navadno konjsko	—	80
	(škopa) ržena	1	60 1 80
	za stelo pšenično	1	1 25

Dunajska Bors

dne 4. februarja.

Enotni drž. dolg v bankovcih	71	gld. 60	kr.
Enotni državni dolg v srebru	72	" 85	"
Zlata renta	86	" 20	"
1860. državni zajem	132	" —	"
Delnice narodne banke	846	" —	"
Kreditne delnice	302	" —	"
London 10 lir sterlin	117	" 5	"
Srebro	—	" —	"
Napoleoni	9	" 34	"
C. kr. cekini	5	" 53	"
100 državnih mark	57	" 90	"

Gospodarske stvari.

Seme solnčnic nadomešuje kavo. Skušnje so neki potrdile, da je seme solnčnic boljše od cikorije. Mešanica, obstoječ iz 9 delov kave portorico, treh delov žganega semena solnčnic in 200 delov vode, neki je mnogo bolj okusna, nego iz cikorije napravljena kava.

Kako se jaja spoznajo. Vlij v skledo liter vode i pridani jej 125 gramov dobre soli, da se v vodi raztopi. Pomešaj to dobro, da je voda povsod enako slana. Zdaj deni jaja v vodo, še le zležena se precej na dno vtopé, pred petimi ducmi zležena pa uže na vodi plavajo. Kdor hoče tako osoljeno vodo večkrat rabiti, mora vodo viliti v steklenico i to dobro zamašiti, sicer veliko vode spuhiti, sol pa ostane.

Razsušene čevlje lahko spet omehčaš; namoči jih v vodo, ko jih vzameš iz nje, ne posuši jih popolnem, ampak le nekoliko, potem jih dobro ribaj s pogreto, a ne vročo ribjo mastjo. Tako postane najtrše usnje prav mehko in volno.

ZVON,

leposloven list, izhaja na Dunaji po dvakrat na mesec na celi poli. Izdaje in ureduje ga Jos. Stritar; naročnina mu je za vse leto 4 gld. in za pol leta 2 gld. Naslov: Redaction des „Zvon“ Wien VIII. Lange Gasse 44.

Na Dunaji 7. januarja 1880.

(3) Uredništvo Zvona.

Nič več ne bo kurjih očes.

Odpravlja jih tehnični operater

POLIGLOT BAKMAK

Dogana št. 7, dopoldne od 10—1 ure.

(1)

Dobre, pravične, nepokažene

Voščene sveče,

za katere dajejo poročstvo, iz najboljšega čistega čebelnega voska, katere izvrstno lepo in prav počasi goré, prodajata po najnižji ceni.

P. & R. Seemann

v Ljubljani.

CURIEL & CANTONI

Piazza S. Giovanni, Palazzo Diana

Novo naročilo

porcelana, lončene posode i stekla

vsake vrste i cene, od najlepšega do najnavadnejšega.

Umetniške majolike, reči za darove i lišp, posode za pivo i punč iz kristala, reči za tobak iz porcelana itd. itd. za na mizo, za kavo i čaj.

IZVOŽNJA

(1) Naročbe na debelo po fabriških cenah.

Najboljši isterski refošk

po 1 gold. botelja.

Kdor ga želi kaj kupiti, naj se obrne do

(3) Upravištva.